

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN ÜNİVERSİTE SPORİF OLANAKLARINDAN YARARLANMA DÜZEYLERİ

*Şenay KOPARAN**
*Fusun ÖZTÜRK**

ÖZET

Bu araştırma Uludağ Üniversitesi personelinin spora yaklaşımını, üniversitedeki sportif olanaklardan ne düzeyde yararlandıklarını ve bu konudaki beklentilerinin neler olduğunu öğrenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada 27 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmaya 197 erkek (% 59), 135 bayan (% 41) olmak üzere toplam 332 akademik ve idari personel katılmıştır.

İstatistiksel değerlendirmeler SPSS 10.0 programında yüzdesel olarak (%) değerlendirildi.

Eldedilen bulgulara göre spor tesisleri açısından büyük olanaklara sahip Uludağ Üniversitesinde personelin spora katılımına teşvik sağlayacak organizasyonların yetersiz olduğu ve mevcut spor tesislerinden optimal düzeyde yararlanılmadığı tespit edilmiştir.

***Anahtar Kelimeler:** Üniversite personeli, spor, sportif olanaklar.*

* *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü*

ABSTRACT

The Levels of Use of The Sport Facilities of The Personel At Uludağ University

This study aims to final out the Uludağ Üniversity personel 's attitude toward sport, how often they make use of the sport facilities at the university, and what their expectations are regarding all these. In the study a quastionaire made up of 27 questions, 332 academic and administrative staff (197 male % 59 and 135 female % 41) participated in the study.

For the statistical analysis, SPSS 10.0 programs % were used.

According to the findings, at the Uludağ Üniversity, which has may advantages in term of sport facilities, organizations made to encourage the staff to make part in the sport activities are not sufficient, and thus they do not seem to take optimum advantage of the sport facilities.

Keywords: *University personel, sport, sport facilities.*

GİRİŞ

İnsanoğlu dünya tarihinde hiç bu çağda olduğu kadar hareketsiz ve çeşitli streslerle dolu bir yaşam geçirmemiştir. İnsanların yarattığı hızlı taşıt araçları ve iletişim teknikleri hızlı şehirleşme, sanayileşme gibi karmaşık nedenler “uygar” dediğimiz bu dünyada insanların büyük çoğunluğu sosyal ve psikolojik baskılar altında, gergin, sorunlu ve yavaş bir yaşam sivilini benimsemek zorunda bırakmıştır. Çoğu zaman hareketsiz ve bunalım dolu bir çevrede yaşamak, insan organizmasını ve ruhsal dengesini hızla geriletebilmektedir. İnsanların bedenen aktif olabildiği ve organik dinamiğini koruyabildiği kırsal yaşantının yerini, büyük bir hızla kentleşmenin kirli, sıkışık, bunaltıcı ve sağlıksız koşulları almakta ve insanlar giderek daha da tembelleşen bir yaşantıya itilmektedir (3). Bu süreç içerisinde, sosyal ve ekonomik olaylar etkisinde insanlar süresel olarak boş zamanlarında, anlayışsal olarak rekreatif alışkanlıklarında önemli yenileşmeler ve değişimler yaşamaktadırlar. Bu değişimlerde, son yıllarda rekreasyon aracı olarak “spor” gereken payı almaktadır. Spor, rekreasyonel bir araç olarak insanların; endüstrileşmeyle birlikte açıkça hayat ve iş biçimlerini değiştirmeleri sonucu, şehir ve endüstriyel ortamlara yerleşmeleri, bir taraftan uygarlaşma ve hayat standartlarının yükselmesi diğer taraftan da negatif olarak zihinsel ve fiziksel eksikliklerin ortaya çıkardığı olumsuzlukları gidermek için önemli fonksiyonlar üstlenmiştir. Endüstriyel ortamda çalışan insanın bedensel anlamda yapacağı işin azalması buna karşın ruhsal problemlerin artması bireyi iş veriminin

yükselmesi ve insan olarak mutlu olabilmesi için farklı etkinliklerle uğraşmasını, dinlenmesini gerekli kılmaktadır (4).

Spor rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor ve rekreasyon karşılıklı olarak birbirini etkilemektedir. Spor insanların rekreatif gereksinimlerini karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyonda sporun toplumsal yaygınlaşmasında ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmiştir. Spor bu rolünü genellikle herkes için spor, her yerde spor veya sağlık için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir (6).

Tüm dünya ülkelerinde sporun insanların yaşam kalitesinin artırılmasında, sağlığın korunmasında ve geliştirilmesindeki etkinliği kabul edilen bir gerçektir. Düzenli egzersizin ruh ve beden sağlığı üzerine olumlu etkilerinin araştırmalarla belgelenmesinden sonra spor her yaştaki insanlar için önerilmeye başlanmıştır. A.B.D de ve Kanada da “physical fitness”, Almanyada “Trim Dich” ve diğer ülkelerde “Sport For All” yada “Sport Pour Out”gibi tanıtılan isimlerle spor uygulamaları geniş halk kitlelerine hızla yayılmaktadır (6). Böylece birçok gelişmiş ülkenin herkes için spor anlayışını hayata geçiren uygulamalarını görmek mümkün olmaya başlamıştır. Bu ülkelerde insanların boş zamanlarını aktif spor yaparak değerlendirebilecekleri pek çok kampanya çalışması yapılmaktadır. Bu kampanyaların hareket noktasını öncelikli olarak spor faaliyetlerinin günlük hayatın bir parçası haline getirme alışkanlığının kazandırılması, daha sonra da bu faaliyetleri olumlu bir şekilde değerlendirmek yatmaktadır. Gerçekleştirilen spor faaliyetleri ile bireylerin dinlenme ve eğlenmeleri sağlanmış olacaktır (4).

Herkes için spor aktivitelerinde her yaşta ve her kesimden bireylerin sosyal yapı ve becerileri ne olursa olsun serbest zamanlarında bir tür bedensel etkinlik yapmayı motive etmek amaçlanmaktadır. Herkes için spor faaliyeti ilke olarak; her yaşta insana hitap etmek, yapılacak olan tüm aktivitelerde herkes için spor anlayışını oluşturarak geliştirmek, çok sayıda insanın aktivitelere katılımı için önlem almak, yaşam kalitesinin artırılmasını sağlamak ve sağlıklı bir toplum yaratmaktır (4).

Günümüze kadar sayıları ve bilimsel güvenilirliği giderek yükselen araştırmalar arasında en önemli başlığı sağlık ve zindelik için her yaşta spor almıştır. İnsanların her yaşta düzenli egzersiz yapması organik direncini ve temel fizyolojik fonksiyonlarını nasıl ve ne ölçüde geliştirildiği belirlenmiş ve başta koroner damar hastalığı olmak üzere çeşitli hastalıklara karşı koruyucu etkisi, hastaların rehabilitasyonundaki yadsınamaz önemi ortaya çıkmıştır. Psikoloji ve sosyoloji alanında da düzenli egzersizin insanları stres ve strese bağlı sorunlardan koruyabildiği, spor saha ve tesislerinin çok özel bir sosyal çevre olarak kaynaşmış ve uyumlu bir yaşantıyı desteklediği konusunda önemli bulgular dikkati çekmektedir (3). Astrand tarafından

yapılan bir çok çalışma, uzun süreli hareketsizliklerin doğurduğu kötü sonuçları gösteren iyi örneklerdir (1, 2).

İnsan vücudunda uzun süre hareketsizliğe dayalı olarak oluşan hareket yeteneğinin kaybedilmesi ve organik çöküntü nedeniyle aşırı yarışmacı dünyamızda gerilme ve güçsüzlük kişinin başarılarını gölgeler bir konuma sokmaktadır. Hareketsiz yaşama bağlı olarak görülebilecek önemli sağlık sakıncaları incelendiğinde karşımıza çıkan tablo düşündürücüdür. Çünkü hareketsizlik bireyde; her çeşit stres etmeni karşısında etkilenme bunun sonucu olarak doyumsuzluk, mutsuzluk, ruhsal bunalımlar ve Tip-A kişilik özelliklerine (telaşlı-kuşkulu-huzursuz-titiz) yatkınlık görülmektedir (7). Çağımızın en ölümcül hastalığı olan koroner damar hastalığı riskinde artış, göğüs kafesi esnekliği ve solunum sistemi kayıpları (özellikle hava kirliliği olan yerlerde), karın kaslarının zayıflığına bağlı sindirim ve boşaltım güçlükleri, tüm kaslar da kuvvet, esneklik, dayanıklılık ve işleklilik kayıpları, kan parametrelerinde kan şekeri ve kan yağ düzeyinde anormallikler, duruş ve omur bozuklukları, eklem hareket açısının daralmasına bağlı olarak esnekliğin azalması, kemiklerde kireçlenme, verimlilikte kayıplar görülmektedir. Bütün bu azalan özellikler göz önüne alınmadan aşırı ve düzensiz beslenme sonucu şişmanlık (obesite) ve şekilsizlik sonucunda şişmanlığın arttırdığı bedensel ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır (3).

Sağlık için egzersizin temel amacı; hareketsiz bir yaşantının neden olduğu organik ve fiziki bozuklukları önlemek veya yavaşlatmak beden sağlığının temelini oluşturmaktadır (8). Gelişmiş ülkelerden başlayarak egzersize olan ilginin artışıdaki nedeni biyolojik bir dengeleme ihtiyacı şeklinde açıklamak mümkündür. Yapılan araştırmalara göre düzenli spor yapmanın kişilerin fizyolojik, motorik, psikolojik ve sosyolojik olarak artış görülmektedir. Bunlar; genel sağlıkta, solunum ve çeşitli enfeksiyonlara karşı vücut direnci arttırmada, kas kuvveti ve dayanıklılığının artışı, eklem elastikiyeti geliştirmede, kan akışkanlığında, oksijen kullanımında, metabolizmanın düzenli çalışmasında, bağışıklık sisteminin güçlenmesinde sakatlıklara karşı dirençte, vücut postüründe, kemik yoğunluğunda artışlar görülür. Sosyolojik ve psikolojik açıdan ise iş veriminin arttırılması, hastalık yüzünden çalışılmayan iş günü sayısında azalma, enerjik hissetme, tembellikten uzaklaşma, canlı-hareketli olma, öz saygı gelişimi, asabi ve hiperaktif yapıyı sakinleştirme, kendine güveni arttırma, insanlarla kolay arkadaş olma, paylaşma, yardımlaşma duygularını geliştirme hayata mutlu bakarak zevk alma duygusunun gelişmesine yardımcı olur (3).

Yaşam boyu spor için hizmet üreten ülkelerin yetkilileri konuya sağlıklı açısından yaklaşımları ise; hastalıklardan korunmak, hastalık ortaya çıktıktan sonra tedavi etmekten daha etkili ve ekonomik bir hizmettir mantığı ile açıklamaktadırlar. Kanada Sağlık Bakanı yaşam boyu sporun sağlık açısından önemini şöyle vurgulamaktadır; “sağlık üzerine her türlü

sosyal kalkınmanın inşa edildiği garanti bir temeldir. Sağlık ve zinde insanların oluşturduğu kitleler, toplum yaşamına anlam veren her türlü yatırımları yapabilirler ve ülkelerinin sağlık standardı yükseldikçe kalkınmış, mutlu, bir toplum olma şansını daima güçlü kılarlar” demiştir (3).

Özet olarak söylemek gerekirse spor faaliyetleri bedeni yetenekleri (hareket alışkanlığı, yorgunluğa direnme, şişmanlıkla mücadele v.b.) ruhsal yetenekleri (çevreye uyum, heyecanların denetimi, yaşamdan zevk alma, yaratıcı kişilik v.b.) ve toplumsal yetenekleri (sorumluluk duygusu, yardımlaşma ve dayanışma, kurallara uyararak rekabet v.b.) geliştirmektir (5, 9).

Sporun, bireyin bedensel ve ruhsal sağlığına, toplumsal ilişkiler ve iş üretimine katkısını gösteren bilimsel gerçekler sportif etkinliklere katılma isteğini giderek arttırmaktadır. Bu artışlarda kar amaçlı kuruluşların özendirici tanıtım ve organizasyonlarının etkisini de kabul etmek gerekir. Bireyin sportif etkinliklere katılma isteğini gerçekleştirme şekli ve düzeyi, bu konuda sahip olduğu bilince, maddi olanaklara ve içinde bulunduğu çevrenin fiziki olanakları ile teşvik ve yönlendirilmesine bağlıdır (10).

Organizmaya sayısız yarar getirmesine rağmen spora zaman ayıramayan insanlar olmaktan artık vazgeçmemiz gerekmektedir. Bu amaçla sportif aktivitelerin içinde yer alarak spor olayına bizzat katılarak kendimize yeni bir pencere açabiliriz. Bu amaç doğrultusunda planladığımız bu çalışmada, üniversitemizde görevli olarak hizmet üreten akademik ve idari personelin spora yaklaşımı, spor olanaklardan ne düzeyde yaralandıkları ve beklentilerinin neler olduğunu öğrenmeyi amaçladık.

GEREÇ ve YÖNTEM

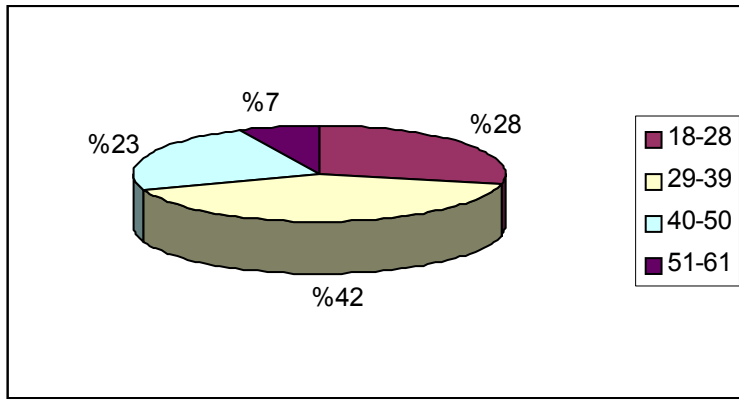
Araştırmanın örneklemini Uludağ Üniversitesinde akademik ve idari personel olarak çalışan 332 gönüllü oluşturmaktadır.

Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınan 27 soruluk bir anket ile toplanmıştır. Ankette kişisel bilgileri içeren 7, spor yapma ile ilgili bilgileri içeren 11, üniversitenin spor yapılmasına imkan sağlayacak kurs organizasyonları ile ilgili beklentilerini içeren 8 soru yer almaktadır.

Elde edilen veriler SPSS 10.0 programında değerlendirildi. Veriler ayrıca Excel MS programında yüzdesel olarak değerlendirilerek grafiklerle de gösterilmiştir.

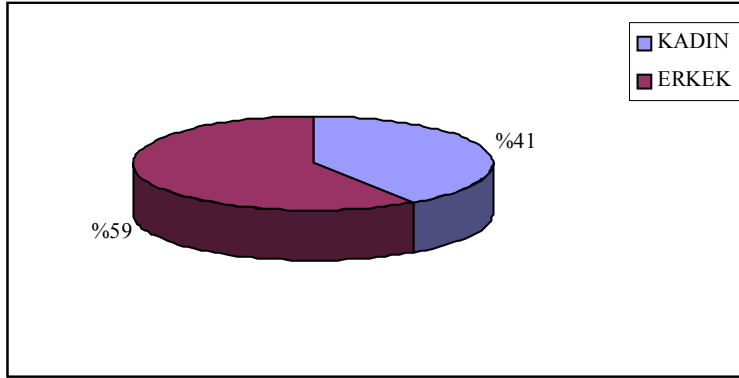
BULGULAR

Araştırmamıza katılan Uludağ Üniversitesi akademik ve idari personelinde elde edilen veriler aşağıda grafik ve tablolar halinde sunulmuştur.

Grafik 1. Katılımcıların Yaş Dağılımları

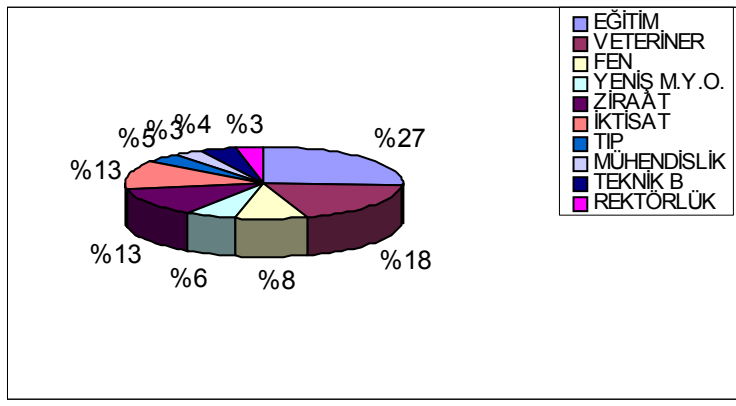
Grafik 1’de görüldüğü gibi katılımcıların % 28’i 18-28 yaş, % 42’si 29-39 yaş, % 23’ü 40-50 yaş, % 7’si ise 51-61 yaşları arasındadır.

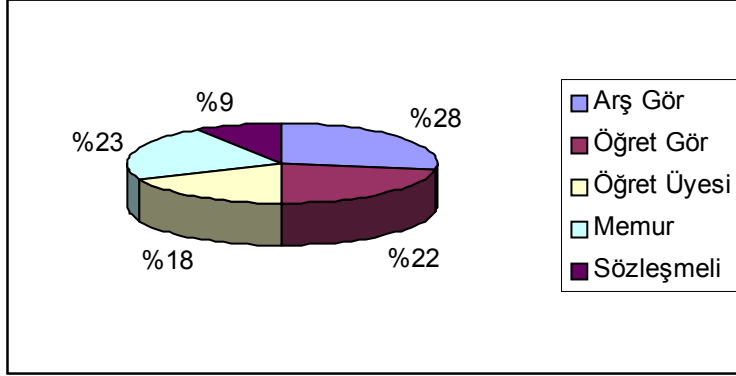
Grafik 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Grafik 2’de görüldüğü gibi katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı; erkekler % 59, bayanlar % 41 oranındadır.

Grafik 3’de görüldüğü gibi. Katılımcıların fakülte ve meslek okullarına göre yüzde dağılımına bakıldığında eğitim % 27, Veteriner % 18, fen-edebiyat % 8, Yenişehir Meslek Yüksek Okulu % 6, Ziraat % 13, İktisat % 13, Tıp % 5, Mühendislik % 3, Teknik Bilimler % 4, Rektörlük % 3 oranındadır.

Grafik 3. Katılımcıların Fakülteleere Göre Dağılımı

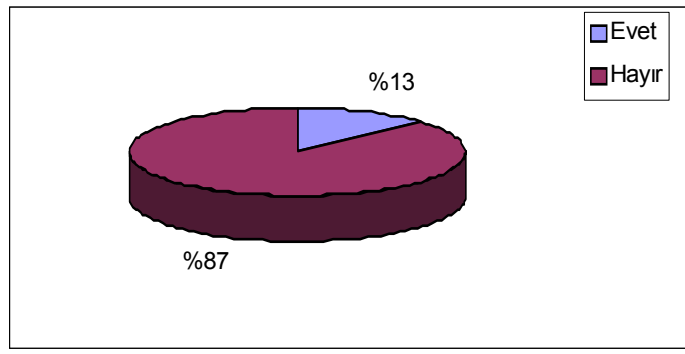

Grafik 4. Katılımcıların Görevlerine Göre Dağılımı

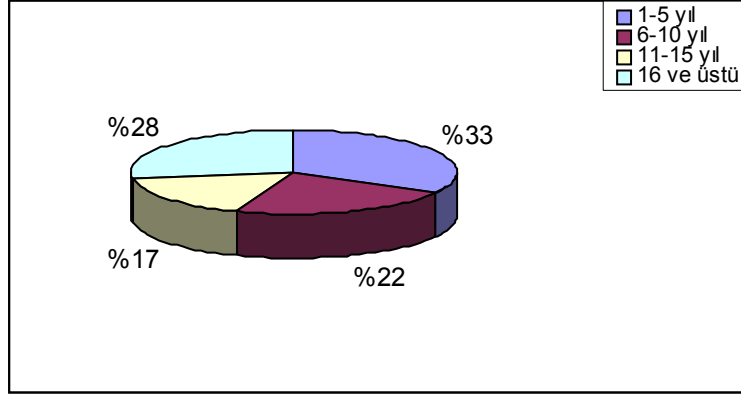
Grafik 4'te görüldüğü gibi katılımcıların buldukları akademik ve idari görev durumlarının yüzde dağılımı ise: Araştırma görevlisi % 28, öğretim görevlisi % 22, öğretim üyesi % 18, memur % 23, sözleşmeli % 9 oranındadır.

Grafik 5'de görüldüğü gibi katılımcıların idari görev yüzde dağılımı; idari görevi bulunan % 13, idari görevi bulunmayan % 87 oranındadır.

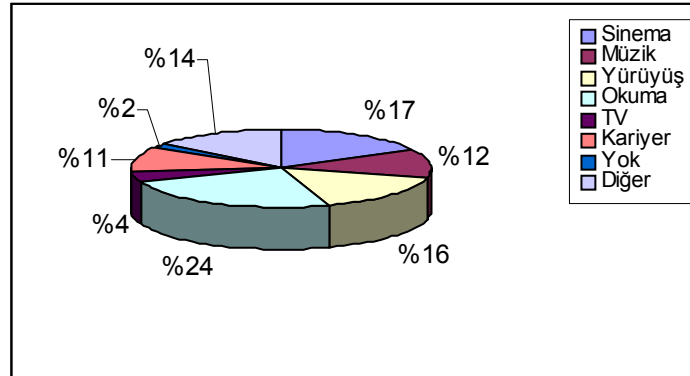
Grafik 6'da katılımcıların üniversitede çalışma yıllarının yüzde dağılımına bakıldığında; 1-5 yıl % 33, 6-10 yıl % 22, 11-15 yıl % 17, 16 yıl ve üstü % 28 oranındadır.

Grafik 5. Katılımcıların İdari Görevlere Göre Dağılımı

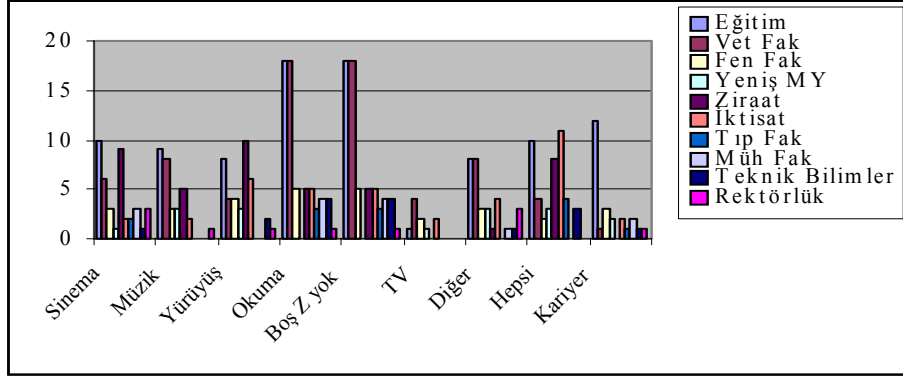

Grafik 6. Katılımcıların Çalışma Yıllarının Dağılımı

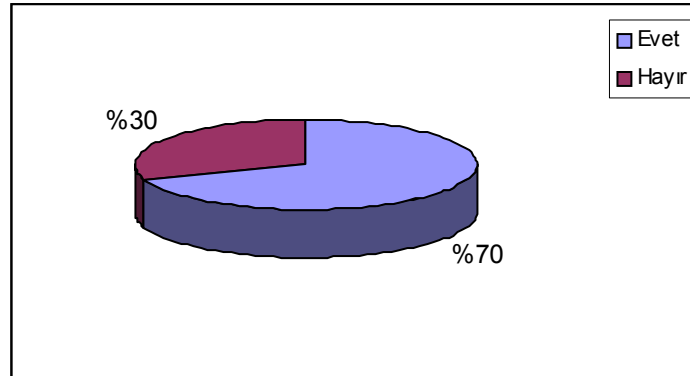
Grafik 7. Katılımcıların Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekline Göre Dağılımı

Grafik 7’de ise katılımcıların boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerinin yüzde oranlarına göre dağılımı; sinema % 17, müzik % 12, yürüyüş % 16, okuma % 24, TV % 4, kariyer için çalışma % 11, boş zamanım yok % 2, diğer sanatsal aktiviteler % 14 oranındadır.

Grafik 8. Fakültelele Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekillerinin Dağılımı

Tablo 1 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan fakülteler içerisinde; Eğitim Fakültesi personelinin % 23.7’si Veteriner Fakültesi personelinin % 39.3, Tıp Fakültesi personelinin % 30, teknik bilimler personelinin % 30.8’i boş zamanlarını “okuma” şeklinde değerlendirilirken, Ziraat Fakültesi personelinin % 26.3’ü “yürüyüş” yönünde görüş belirtmişlerdir. Tıp Fakültesi personelinin % 40’ı ise “hepsi” yönünde görüş belirtmişlerdir.

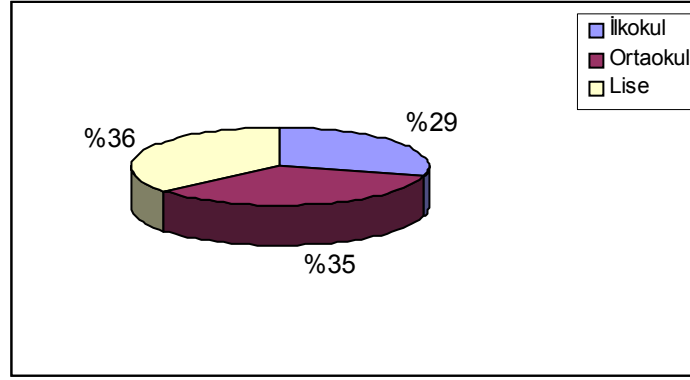

Grafik 9. Katılımcıların Geçmişte Sporla Uğraşma Durumlarının Dağılımı

Tablo 1. Fakülteleere Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekillerinin Dağılımı

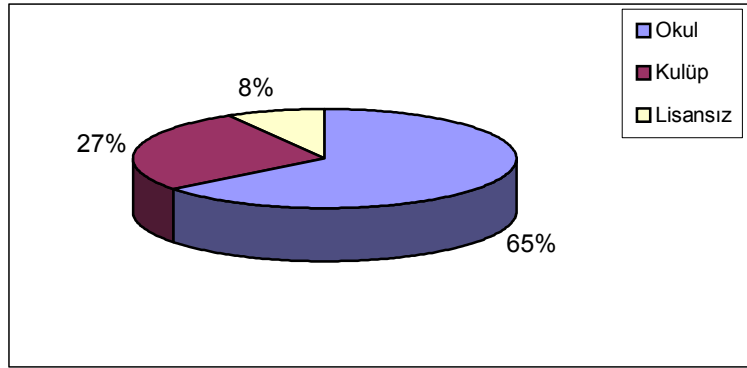
	Sinema		Müzik		Yürüyüş		Okuma		Boş zam Y		TV		Diğer		Hepsi		Kariyer yapmak		π	sd	P
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Fakülte																			96. 933	72	0.27*
Eğitim	10	13.2	9	11.8	8	10.5	18	23.7	0	0	1	10.5	8	10.5	10	13.2	12	15.8			
Vet Fak	6	11.1	8	14.8	4	7.4	18	33.3	1	1.9	4	14.8	8	14.8	4	7.4	1	1.9			
Fen Fak	3	12.0	3	12.0	4	16.0	5	20.0	0	0	2	8.0	3	12.0	2	3.9	3	12.0			
Yeniş M.Y.O	1	6.3	3	18.8	3	18.8	0	0	0	0	1	6.3	3	18.8	3	18.8	2	12.5			
Ziraat	9	23.7	5	13.2	10	26.3	5	13.2	0	0	0	0	1	2.6	8	21.1	0	0			
İktisat	2	5.7	2	5.7	6	17.1	5	14.3	1	2.9	2	5.7	4	11.4	11	31.4	2	5.7			
Tıp Fak	2	20.0	-	0	0	0	3	30.0	0	0	0	0	0	0	4	40.0	1	10.0			
Müh Fak	3	27.3	-	0	0	0	4	36.4	1	9.1	0	0	1	9.1	0	0	2	18.2			
TekniBiliml	1	7.7	0	0	2	15.4	4	30.8	1	7.7	0	0	1	7.7	3	30.0	1	7.7			
Rektör	3	30.0	1	10.0	1	10.0	1	10.0	0	0	0	0	3	30.0	0	0	1	10.0			
Toplam	40	13.9	31	10.8	38	13.2	63	21.9	4	1.4	10	3.5	32	11.1	45	15.6	25	8.7			

Grafik 9’da görüldüğü gibi katılımcıların geçmiş yaşantılarında sporla uğraşma düzeylerinin yüzdesine bakıldığında; sporla herhangi bir dönemde uğraşmış % 70, hiç uğraşmamış % 30 oranındadır.

Grafik 10. Katılımcıların Spor Yaptıkları Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı

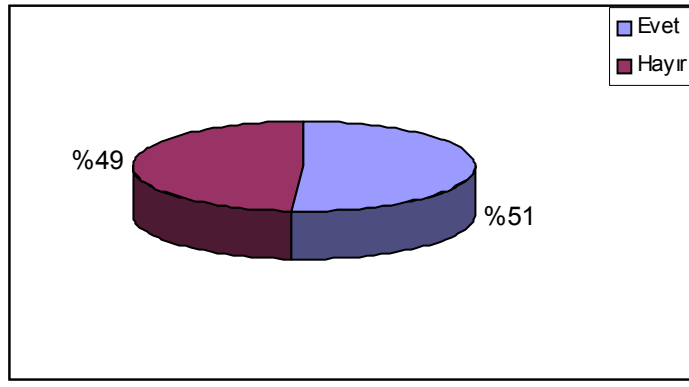
Grafik 10’da katılımcıların spor yaptıkları eğitim kademelerinin yüzde dağılımı; ilkökul % 29, ortaokul % 35, lise % 36 oranındadır.

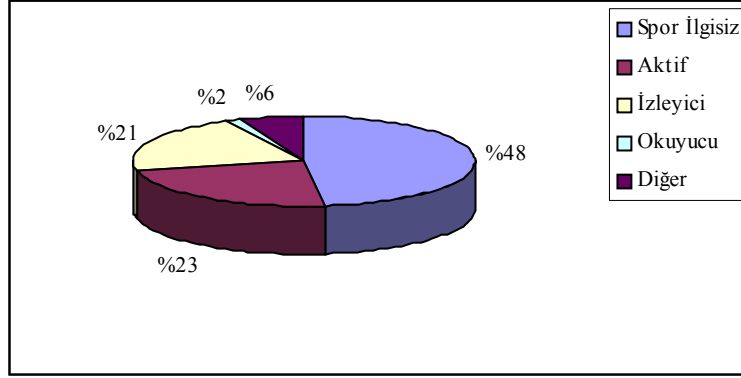
Grafik 11. Katılımcıların Spor Yaptıkları Kurumlara Göre Dağılımı

Grafik 11’de görüldüğü gibi katılımcıların spor yaptıkları kurumların yüzde dağılımı; okul da lisanslı sporcu olarak % 65, kulüp ta lisanslı sporcu olarak % 27, herhangi bir kuruma bağlı olmadan lisansız olarak % 8 oranındadır.

Grafik 12’de halen herhangi bir spor dalı ile ilgilenme durumlarının dağılımı; evet % 51, hayır % 49 şeklindedir.

Grafik 12. Katılımcıların Halen Herhangi Bir Spor Branşına İlgilerinin Bulunup Bulunmadığı

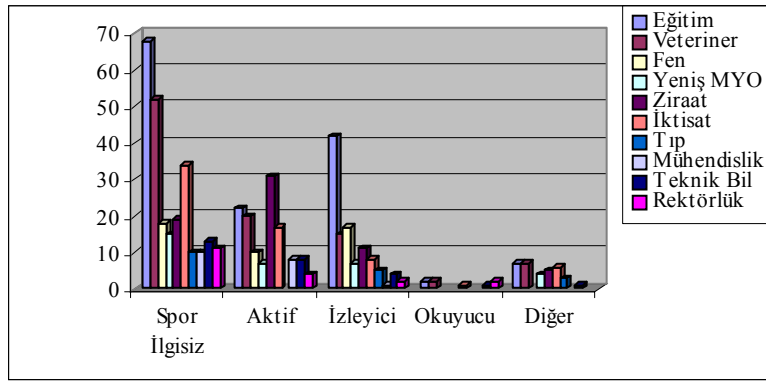
Grafik 13. Katılımcıların Sporla İlgilenme Şekillerinin Dağılımı

Grafik 13’de görüldüğü gibi halen bir spor dalı ile ilgilenen katılımcıların ilgi şekillerinin yüzde dağılımı; aktif olarak spor yapan % 23, okuyucu % 2, spor yayını izleyen % 21, ilgilenmeyen % 48, diğer % 6 oranındadır.

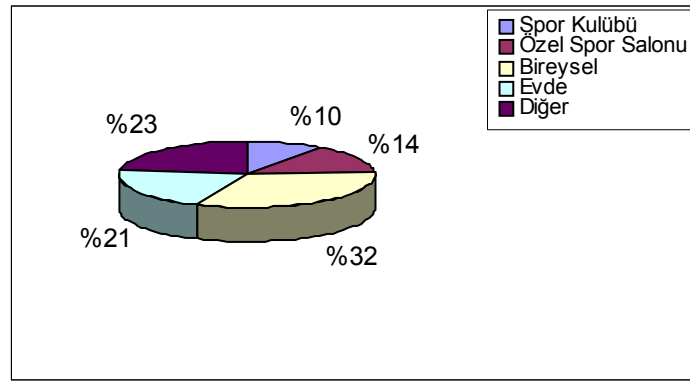
Tablo 2 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan fakülteler içerisinde Eğitim Fakültesi personelinin % 47.7’si sporla ilgilenmediklerini belirtirken % 29.5’i izleyici durumunda % 17’si ise aktif olarak sporla ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Veteriner Fakültesi personelinin % 55.7’si sporla ilgilenmediklerini belirtirken % 21.3’ü sporla aktif olarak ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Fen fakültesi personeline % 39.32’ü sporla ilgilenmediklerini, % 39.3 oranında izleyici konumda ilgilendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 2. Fakültelere Göre Sporla İlgilenme Şekillerinin Dağılımı

Fakülte	Sporla İlgilenmeyen		Aktif		İzleyici		Okuyucu		Diğer		π	sd	P
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Fakülte											51.125	36	0.49*
Eğitim	42	47.7	15	17.0	26	29.5	1	1.1	4	4.5			
Vet Fak	34	55.7	13	21.3	9	14.8	1	1.6	4	6.6			
Fen Fak	11	39.3	6	21.4	11	39.3	0	0	0	0			
Yeniş M.Y.O	9	47.4	4	21.1	4	21.1	0	0	2	10.5			
Ziraat	14	32.6	20	46.5	6	14.0	0	0	3	7.0			
İktisat	23	54.8	10	23.8	5	11.9	1	2.4	3	7.1			
Tıp Fak	8	57.1	0	0	3	21.4	0	0	3	21.4			
Müh Fak	6	54.5	4	36.4	1	9.1	0	0	0	0			
Teknik Bilimle	7	46.7	4	26.7	2	13.3	1	6.7	1	6.7			
Rektörl	6	54.5	2	18.2	2	18.2	1	9.1	0	0			
Toplam	160	48.2	78	23.5	69	20.8	5	1.5	20	6.0			

Grafik 14. Fakültelere Göre Sporla İlgilenme Şekillerinin Dağılımı

Grafik 15’de görüldüğü gibi katılımcıların spor yaptıkları alanların yüzde dağılımı; bir spor kulübünde % 10, özel spor salonunda % 23, bireysel olarak herhangi bir açık-kapalı alanda % 32, evde % 21, diğer % 23 oranındadır.

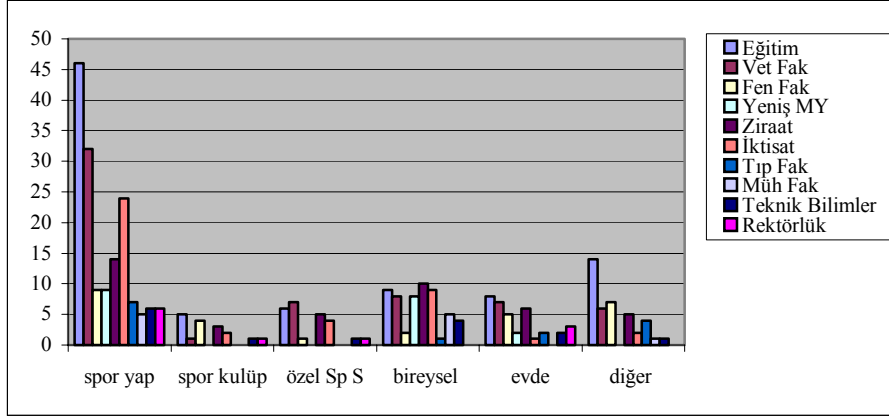
Grafik 15. Katılımcıların Aktif Spor Yapma Alanlarının Dağılımı

Tablo 3. Fakültele göre Spor Etkinliğinin Yapıldığı Alanların Dağılımı

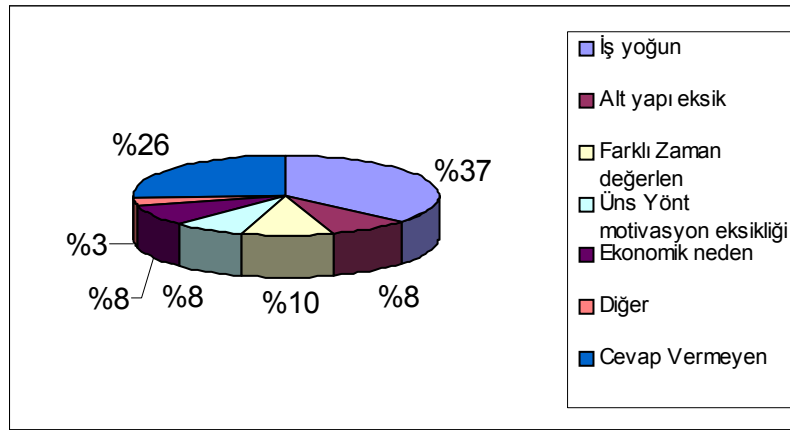
Fakülte	Spor yapmıyor		Spor kulübü		Özel spor salonu		Bireysel		Evde		Diğer		π	sd	P
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Fakülte													65.908	45	0.23*
Eğitim	46	54.6	5	5.7	6	6.8	9	10.2	8	9.1	14	15.9			
Vet Fak	32	52.5	1	1.6	7	11.5	8	13.1	7	11.5	6	9.8			
Fen Fak	9	32.1	4	14.3	1	3.6	2	7.1	5	17.9	7	25.0			
Yenişehir M.Y.O.	9	47.4	0	0	0	0	8	42.1	2	10.5	0	0			
Ziraat	14	32.6	3	7.0	5	11.6	10	23.3	6	14.0	5	11.6			
İktisat	24	57.1	2	4.8	4	9.5	9	21.4	1	2.4	2	4.8			
Tıp Fak	7	50.0	0	0	0	16.0	1	7.1	2	14.3	4	28.6			
Müh Fak	5	45.5	0	0	0	0	5	45.5	0	0	1	9.1			
Teknik Bilimler	6	40.0	1	6.7	1	6.7	4	26.7	2	1	1	6.7			
Rektörlük	6	54.5	1	9.1	1	9.1	0	0	3	0	0	0			
Toplam	158	5.1	17	5.1	25	7.5	56	16.9	36	10.8	40	12.0			

Tablo 3 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan fakülteler içerisinde Eğitim Fakültesi personelinin % 54.6'sı, Veteriner Fakültesi personelinin % 52.5'i spor yapmadıklarını belirtmişlerdir. Yenişehir M.Y.O. % 47.4'ü spor yapmadıklarını % 42.1'i bireysel olarak spor yapma alanı seçtiklerini belirtmişlerdir. Tıp Fakültesi personelinin % 50'si spor yap-

madıklarını belirtirken % 28.6'sı diğer spor alanlarını seçtiklerini belirtmişlerdir. Mühendislik fakültesi personeli % 45.5'i bireysel spor alanı seçtikleri görülmektedir. Rektörlük personelinin % 54.5'i spor yapmadığını belirtmişlerdir.

Grafik 16. Fakültelelere Göre Spor Etkinliğinin Yapıldığı Alanların Dağılımı

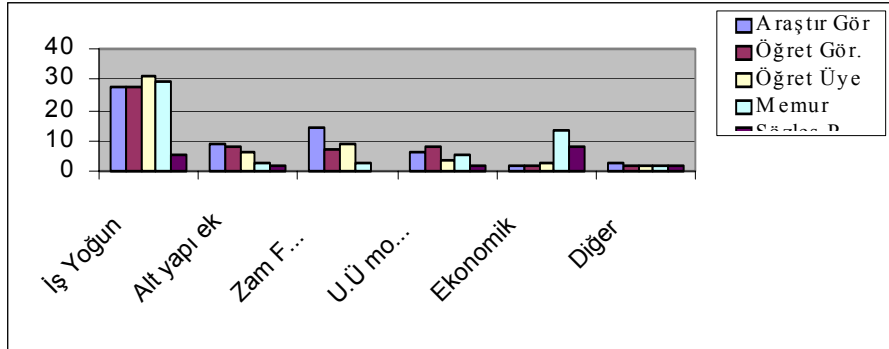

Grafik 17. Katılımcıların Spor Yapmalarını Engelleyen Nedenlerin Dağılımı

Grafik 17'de katılımcıların spor yapmasını engelleyen nedenlerin yüzde dağılımı; iş yoğunluğu % 37, alt yapı eksikliği % 8, zamanı farklı değerlendirme istekleri % 10, üniversite yönetiminin motivasyon eksikliği % 8, ekonomik nedenler % 8, diğer etkenler % 3, fikir bildirmeyen % 26 oranındadır.

Tablo 4. Katılımcıların Spor Yapmama Nedenlerini Dağılımı

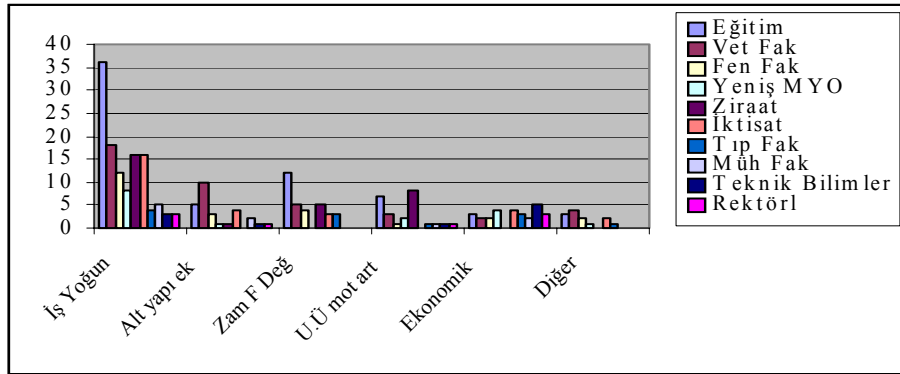
	İş Yoğunluğu		Alt yapı eksikliği		Zamanı farklı değerlendi		U.Ü.Yöne Motiv Artırıcı Giriş		Ekonomik Nedenler		Diğer		Toplam	π	sd	P
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				
Katılı																
Araştır Gör.	28	45.2	9	14.5	14	22.6	6	9.7	2	3.2	3	4.8	62	50.138	20	0.00
Öğret Gör.	28	50.9	8	14.5	7	12.7	8	14.5	2	3.6	2	3.6	55			
Öğret Üye	31	54.4	6	10.5	9	15.8	4	16.0	3	5.3	2	3.6	57			
Mem	29	52.7	3	10.7	3	9.1	5	9.1	13	23.6	2	3.6	55			
Sözle P	5	26.3	2	10.5	-	-	2	10.5	8	42.1	2	10.5	19			

Grafik 18. Katılımcıların Spor Yapmama Nedenlerini Dağılımı

Tablo 4 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan tüm akademik ve idari personelinin içinde araştırma görevlilerinin % 45.2'si spor yapamama nedenini iş yoğunluğuna bağlarken % 24.6'sı spor yapamama nedenini zamanı farklı değerlendirmek istemeleri olduğunu belirtmişlerdir. Akademik personel içinde yer alan öğretim görevlilerinin % 50.9'u öğretim üyelerinin % 54.4'ü ve idari personelin içinde bulunan memurlarında % 52.7'si spor yapamama nedenini iş yoğunluğuna bağlamışlardır. Sözleşmeli personelin ise % 42.1'i spor yapmama nedeni olarak ekonomik nedenleri belirtirken % 26.3'ü de yine iş yoğunluğunu spor yapamama nedeni olarak görülmektedir.

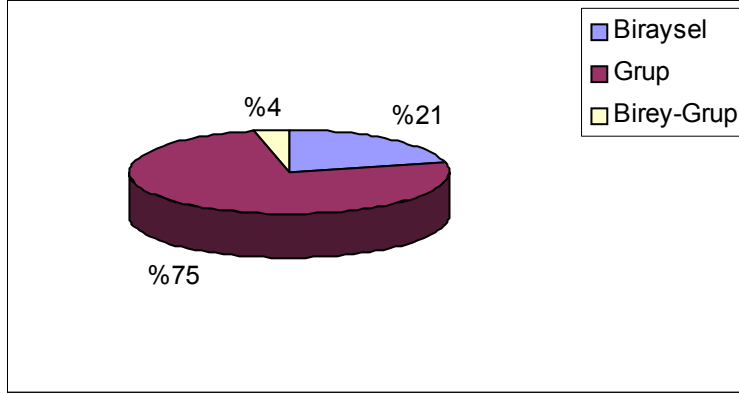
Tablo 5. Fakültelere Göre Spor Yapmama Nedenlerinin Dağılımı

Fakülte	İş Yoğunluğu		Alt yapı eksikliği		Zamanı farklı değerlendi		U.Ü.Yöne. Mot.Artrtı Giriş olma		Ekonomik Nedenler		Diğer		Top	π	sd	P
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				
Fakülte													69.246	45	0.12*	
Eğitim	36	54.5	5	7.6	12	8.8	7	10.6	3	4.5	3	4.5	66			
Vet Fak	18	42.9	10	23.8	5	11.9	3	7.1	2	4.7	4	9.5	42			
Fen Fak	12	50.0	3	12.5	4	16.7	1	4.2	2	8.3	2	8.3	24			
Yeniş M.Y.O	8	5.0	1	6.3	-	-	2	12.5	4	25.0	1	6.3	16			
Ziraat	16	53.3	1	3.3	5	16.7	8	26.7	-	-	-	-	30			
İktisat	16	55.2	4	13.8	3	10.3	-	-	4	13.8	2	6.9	29			
Tıp Fak	4	33.3	-	-	3	25.0	1	8.3	3	25.0	1	8.3	12			
Müh Fak	5	50.0	2	20.0	-	-	1	10.0	2	20.0	-	-	10			
Teknik Biliml	3	27.3	1	9.1	-	-	1	9.1	5	45.5	-	-	11			
Rektör	3	37.5	1	12.5	-	-	1	12.5	3	37.5	-	-	8			
Toplam	121	48.8	28	11.3	33	13.3	25	10.1	28	11.3	13	5.2	248			

Grafik 19. Fakültelere Göre Spor Yapmama Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 5 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan Eğitim Fakültesinin tüm personeli spor yapmama nedeni olarak % 54.5'i iş yoğunluğu olarak belirtirken, Veteriner Fakültesinin % 42.9'u iş yoğunluğuna bağlarken % 23.8'i spor yapmama nedenini alt yapı eksikliğine bağlamaktadır.

Mühendislik ve fen fakültesinde yer alan personelin % 50'si spor yapamama nedenini iş yoğunluğu görüşünü belirtmişlerdir. Yenişehir meslek yüksek okulu personeli % 25 oranında spor yapamama nedeninin ekonomik nedenlere bağlamışlardır. Tıp Fakültesi personeli ise % 33.3 oranında spor yapmama nedenini iş yoğunluğuna bağlarken % 25 i ekonomik nedenlere % 25'i de zamanı farklı olarak değerlendirme tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ziraat Fakültesi personeli ise % 53.3'ü spor yapmamalarını iş yoğunluğuna bağlarken, % 26.8'i üniversite yönetiminin motivasyon artırıcı girişimlerinin olmayışını spor yapamama nedeni olarak belirtmişlerdir. Teknik bilimler fakültesi dikkate alındığında personelin spor yapmama nedeni olarak % 45.5 ekonomik nedenlere bağlarken % 27.3'ü iş yoğunluğuna bağlamışlardır. Rektörlük personelinin ise % 37.5 oranında iş yoğunluğunu belirtken % 37.5'i ekonomik nedenleri belirtmişlerdir.

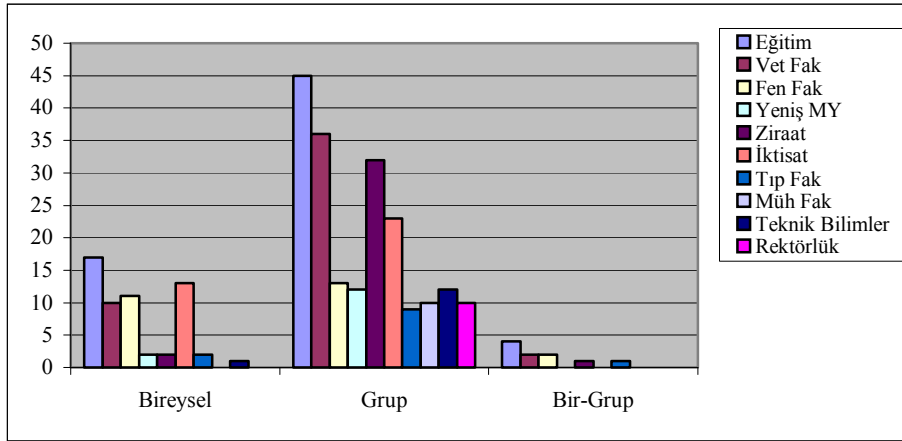
Grafik 20. Katılımcıların Spor Yapma Şekillerinin Dağılımı

Grafik 20'de görüldüğü gibi katılımcıların spor yapma şekillerine göre dağılımı; bireysel olarak % 21, grupla % 75, hem bireysel hem de grup olarak % 4 oranındadır.

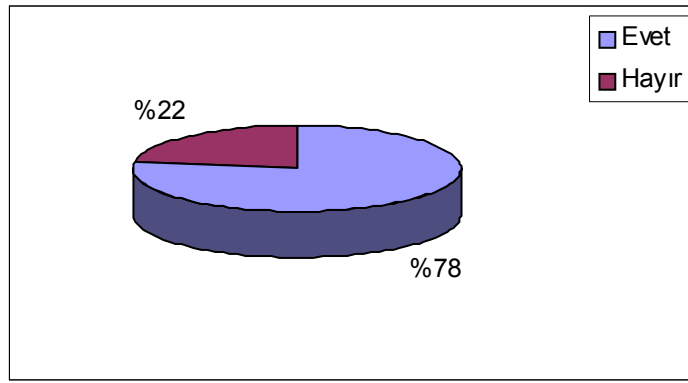
Tablo 6 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan fakülteler içerisinde mühendislik fakültesinin akademik ve idari personelinin % 100 Ziraat Fakültesinin Tıp Fakültesinin % 75, Veteriner Fakültesinin % 91.4 ve Yenişehir M.Y.O % 58.7'si yaptıkları spor etkinliğini grupla birlikte yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Bunu yanında fen fakültesi personelinin % 50'si grup biçiminde katılımı isterken % 42.7'si bireysel olarak spor yapmak istediklerini belirtmişlerdir. İktisat fakültesi ise grupla spor yapma oranını % 63.9 olarak belirtirken, % 36.1 bireysel olarak spor etkinliğine katılım yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 6. Katılımcıların Spor Yapma Şekillerinin Fakültelere Göre Dağılımı

	Bireysel		Grup		Bireysel-Grup		Toplam	π	sd	P
	n	%	n	%	n	%				
Fakülte								32.187	18	0.21
Eğitim	17	25.8	45	68.2	4	6.1	66			
Vet Fak	10	20.8	36	75.0	2	4.2	48			
Fen Fak	11	42.3	13	50.0	2	7.7	26			
Yenişeh M.Y.O	2	14.3	12	85.7	-	-	14			
Ziraat	2	7.5	32	91.4	1	2.9	35			
İktisat	13	36.1	23	63.9	-	-	36			
Tıp Fak	2	16.7	9	75.0	1	8.3	12			
Müh Fak	-	-	10	100	-	-	10			
Teknik Bilimler	1	7.7	12	92.3	-	-	13			
Rektörl	-	-	10	100.	-	-	10			
Toplam	58	21.5	202	74.8	10	3.7	270			

Grafik 21. Katılımcıların Spor Yapma Şekillerinin Fakültelere Göre Dağılımı

Grafik 22’de katılımcıların yapılacak bir sportif organizasyona katılma istekleri; evet % 78, hayır % 22 oranındadır.

Grafik 22. Katılımcıların Herhangi Bir Spor Organizasyonuna Katılma Durumlarının Dağılımı

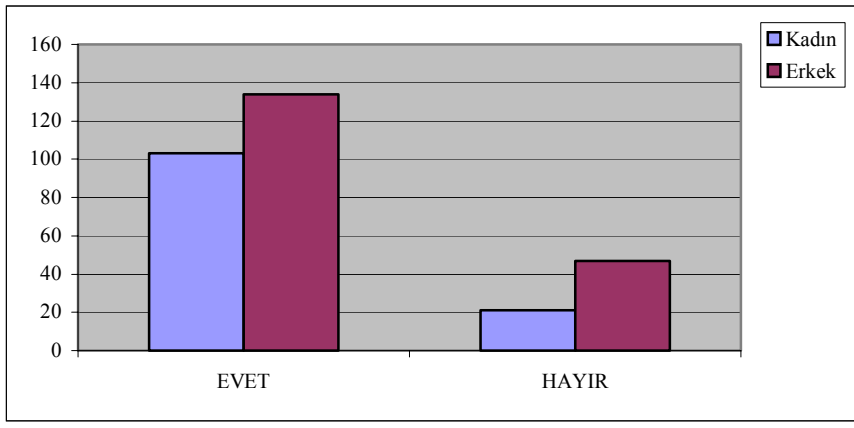
Tablo 7. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Yapılacak Kurs Organizasyonlarına Katılma Durumlarının Dağılımı

	Kurs Organizasyonuna Katılma EVET		Kurs Organizasyonuna Katılma HAYIR		Toplam	π	sd	P
	n	%	n	%				
Cinsiyet						3.465	1	0.41
Kadın	103	83.1	21	16.9	124			
Erkek	134	74.0	47	26.0	181			
Toplam	237	77.7	68	22.3	305			

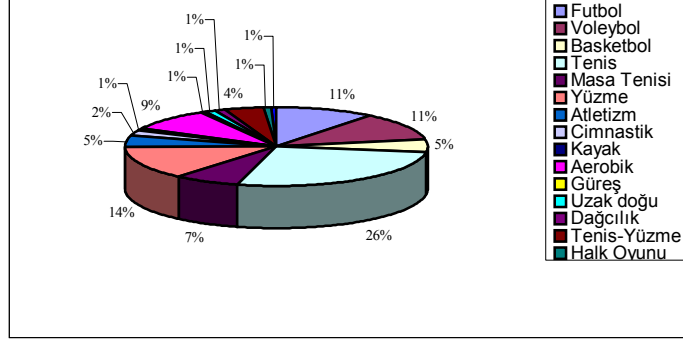
Tablo 7 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan tüm kadın personelin % 83.1'i kurs organizasyonlarına katılmayı isterken, tüm erkek personelin % 74'ü kurs organizasyonlarına katılmayı istedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Erkeklerin % 26'sı kurs organizasyonlarına katılmayı istemedikleri görülmektedir.

Üniversitede yer alan tüm kadın ve erkek personelin yapılacak olan bir kurs organizasyonuna katılma oranının erkeklerde daha fazla olduğu dikkat çekicidir.

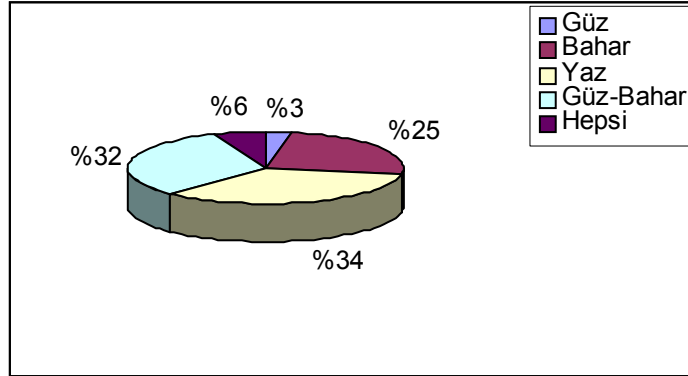
Grafik 24'te görüldüğü gibi; katılımcılar yapılacak olan bir kurs organizasyonu için istedikleri spor dallarının yüzde dağılımı; futbol % 11, voleybol % 11, basketbol % 5, tenis % 26, masa tenisi % 7, yüzme % 14, atletizm % 5, cimnastik % 2, kayak % 1, aerobik % 9, uzak doğu % 1, dağcılık % 1, tenis-yüzme % 4, güreş % 1, halk oyunu % 1, hepsi % 1 oranındadır.

Grafik 23. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Yapılacak Kurs Organizasyonlarına Katılma Durumlarının Dağılımı

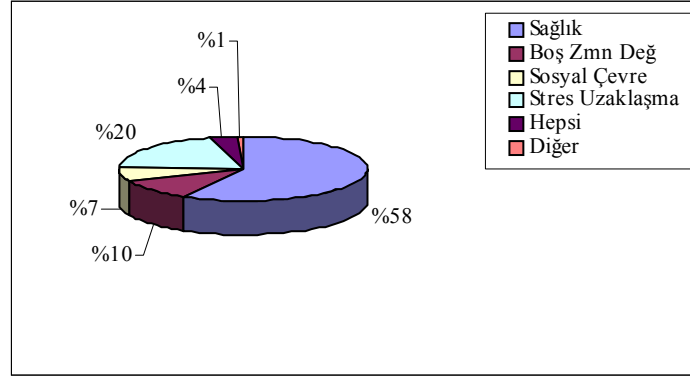

Grafik 24. Katılımcıların Kurs Açılmasını İstedikleri Spor Dallarının Dağılımı

Grafik 25. Katılımcıların Kurs Açılmasını İstedikleri Dönemlerin Dağılımı

Grafik 25’de görüldüğü gibi katılımcıların kurs açılmasını istediği dönemler; güz döneminde % 3, bahar döneminde % 25, yaz döneminde % 34, hepsi % 6 oranındadır.

Grafik 26. Katılımcıların Spor Yapma Amaçlarının Dağılımı

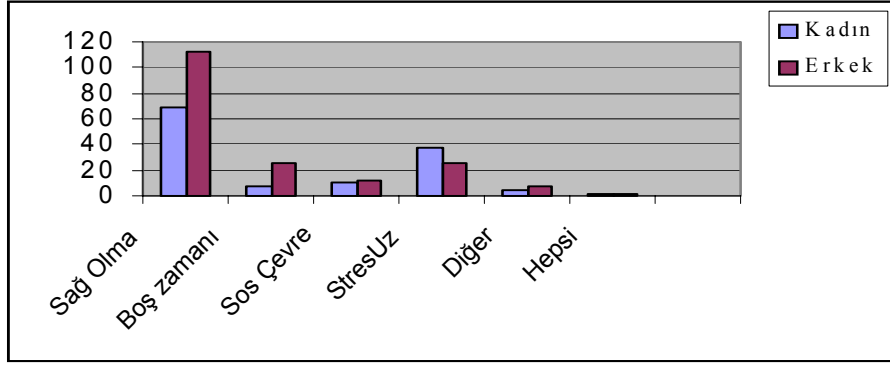
Grafik 26’da görüldüğü gibi; sağlık için spor yapma % 58, boş zamanları değerlendirme % 10, sosyal çevre edinme % 7, stresten uzaklaşma % 20, diğer nedenler % 4, hepsi % 1 oranındadır.

Tablo 8. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Spor Yapma Amaçlarının Dağılımı

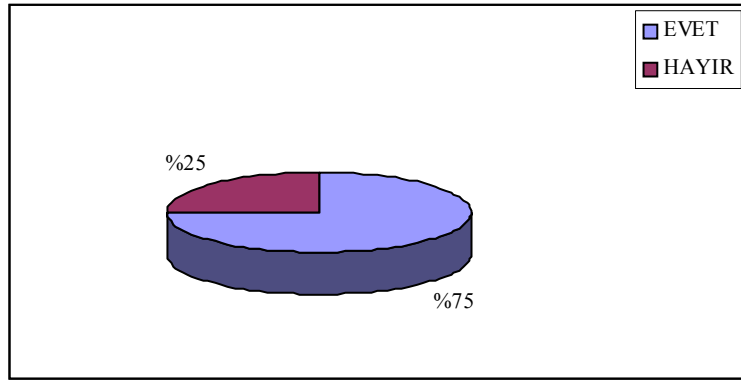
	Sağlıklı olmak		Boş zamanı Değerlen.		Sosyal çevre edinme		Stresten uzaklaşma		Diğer		Hepsi		Toplam	π	sd	P
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%				
Cinsiyet														14.104	5	0.015*
Kadın	69	54.9	7	5.5	10	7.8	37	25.8	4	4.5	1	.08	128			
Erkek	113	61.1	25	13.5	12	6.5	26	14.1	7	3.8	2	1.1	185			
Toplam	182	58.1	32	10.2	22	7	63	20.1	11	3.5	3	1.0	313			

Tablo 8 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan tüm kadın ve erkek personelin % 53.9’u “sağlıklı olmak” amacı ile spor yaptıkları görüşünü belirtirken, % 25.8’i “stresten uzaklaşma” amacıyla spor yaptıklarını belirtmişlerdir. Üniversitede görevli personelin cinsiyetlerine göre spor

yapma nedeninin incelenmesi sonucunda üniversitede görevli personelin cinsiyetleri arasında spor yapma nedeni açısından bir farklılık bulunmuştur. Kadın ve erkeklerin büyük çoğunluğu spor yapmayı sağlıklı olmayı seçerken diğer amaçlardan daha önemli görmekte oldukları söylenebilir.

Grafik 27. Katılımcıların cinsiyetlerine göre spor yapma amaçlarının dağılımı

Grafik 28. Katılımcıların Aile Bireylerini Bir Spor Dalına Teşvik Etme Durumlarına Göre Dağılımı

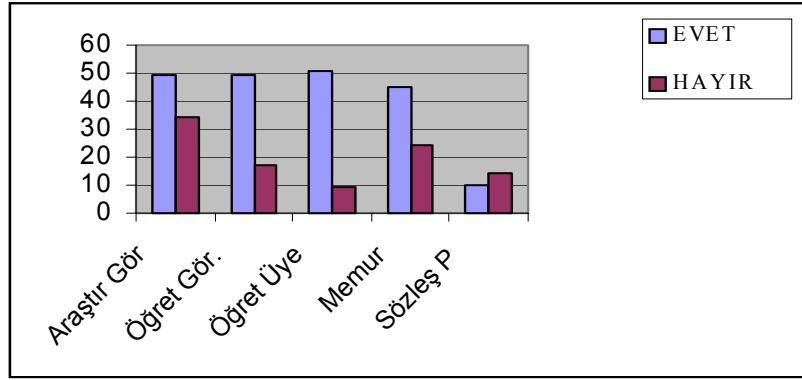
Grafik 28’de görüldüğü gibi katılımcıların aile bireylerini herhangi bir spor dalını teşvik etme durumlarının yüzde dağılımı; teşvik ederim cevabı veren % 75, etmem cevabı veren % 25 oranındadır.

Tablo 9 incelendiğinde örneklem grubunda yer alan tüm idari ve akademik personel içinde araştırma görevlilerinin % 59.2’si aile bireylerini bir spor dalına teşvik ettikleri yönünde görüş bildirirken % 41’i herhangi bir spor dalına teşvik etmedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretim üyelerini % 74.2’si aile bireylerini bir spor dalına teşvik ettiklerini belirtirken

% 25.8'i teşvik etmedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretim üyelerinin % 85'i ise aile bireylerini kesinlikle bir spor dalına teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Sözleşmeli personelin % 58.3'ü spora teşvik etmediklerini belirtirken % 41.7'si bir spor dalına teşviklerinin olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Memurların ise % 46.7'si olumlu teşvik etme yönünde belirtmişlerdir.

Tablo 9. Katılımcıların Görevleri ile Aile Bireylerini Herhangi Bir Spor Dalına Teşvik Etme Durumları

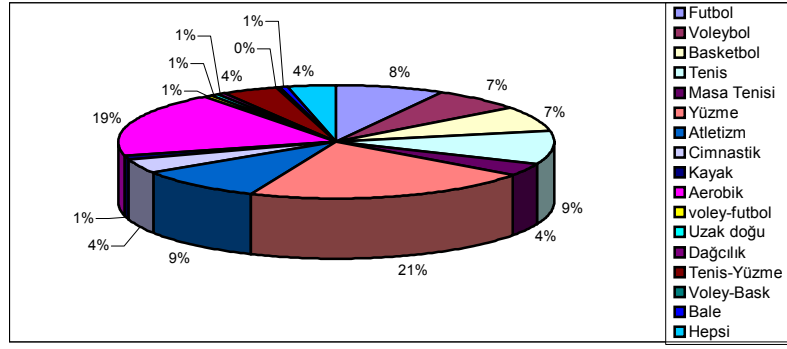
	Teşvik EVET		Teşvik HAYIR		Topla	π	sd	P
	n	%	n	%				
Katılımcı								
Araştır. Gör.	49	59.2	34	41.0	83	20.449	5	0.001
Öğret Gör.	49	74.2	17	25.8	66			
Öğret Üye	51	85.0	9	15.0	60			
Memur	45	46.7	24	34.8	69			
Sözleş P	10	41.7	14	58.3	24			
Toplam	205	67.7	98	32.3	303			

Grafik 29. Katılımcıların Görevleri ile Aile Bireylerini Herhangi Bir Spor Dalına Teşvik Dağılımı

Grafik 30'da görüldüğü gibi katılımcıların teşvik amacıyla belirledikleri spor dallarının yüzde dağılımı; futbol % 8, voleybol % 7, basketbol % 7, tenis % 9, masa tenisi % 4, yüzme % 21, atletizm % 7, cimnastik % 4,

kayak % 3, aerobik % 19, voleybol-futbol % 1, uzak doğu % 1, dağıcılık % 1, tenis-yüzme % 4, voleybol-basketbol % 1, bale % 1, hepsi % 4 oranındadır.

Grafik 30. Katılımcıların Teşvik Etmek İstedikleri Spor Dallarının Dağılımı

TARTIŞMA - SONUÇ

Yapılan araştırmaya 197 erkek (% 59), 135 bayan (% 41) olmak üzere toplam 332 akademik ve idari personel gönüllü olarak katılmıştır. En fazla katılım % 28 ile Eğitim Fakültesinde gerçekleşmiştir.

Katılımcıların boş zamanlarını değerlendirme şekilleri içinde en yüksek yüzdeyi % 24 ile okuma alırken sportif aktivite kapsamında değerlendirebileceğimiz yürüyüş % 16 ile üçüncü sırada yer almıştır. % 28'ini araştırma görevlisi, % 22'sini öğretim görevlisi % 18'inin öğretim üyesi olduğu bu denek grubunda boş zamanların en yüksek düzeyde okuma eylemiyle değerlendirilmesi beklenen bir sonuçtur. Ayrıca boş zamanları değerlendirme şekli açısından fakülteler arasında 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 70'inin geçmiş yaşamlarında okul ve kulüp düzeyinde bir spor dalı ile uğraşmalarına rağmen bunların % 23'ünün halen aktif olarak spor yapmaya devam ettiği tespit edilmiştir. Bu da denek grubunun büyük çoğunluğunun daha önce spor yapma fırsatını elde etmiş olmasına rağmen bunu aynı oranda yaşam biçimleri içine alamadıklarını göstermektedir. Sporla ilgilenme düzeyleri açısından fakülteler arasında 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Katılımcıların spor yapmasını engelleyen nedenler arasında % 37 ile iş yoğunluğu ilk sırayı alırken alt yapı eksikliği % 8, ekonomik nedenler % 8 olarak belirlenmiştir. Spor yapmayı engelleyen nedenler açısından fakülteler arasında 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Katılımcıların spor yapma nedenleri % 58 sağlık, % 20 stresten uzaklaşma olarak belirlenmiştir. Stresten uzaklaşma ruh sağlığı açısından değerlendirilebileceği için aslında deneklerin % 78'inin sporun sağlığa olumlu etkisinin bilincinde olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca spor yapma nedenleri açısından cinsiyetlere göre 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 75'inin aile bireylerini spor yapmaya teşvik ettikleri saptanmıştır. Bunlardan yüzmenin % 21 ve aerobiğin % 19 ile en başlarda teşvik gördüğü belirlenmiştir. Aile bireylerini spora teşvik açısından personelin görevleri ve tercihleri arasında 0.01 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Katılımcıların % 78'inin spor organizasyonlarına katılmaya istekli olduğu ve tenis % 26 ve yüzmenin % 14 ile en başlarda tercih edilen branşlar olduğu tespit edilmiştir.

Daha önce Çukurova Üniversitesinde yapılan benzer çalışmada da örneklemin % 59.8'inin sağlıklı yaşamak amacıyla spor yaptıkları % 77.7'sinin aile bireylerini spora teşvik ettikleri belirlenmiştir (10). Bu sonuçlar ile bizim elde ettiğimiz sonuçlar arasında paralellik bulunmaktadır.

Sonuç olarak spor tesisleri açısından büyük olanaklara sahip Uludağ Üniversitesinde personelin spora katılımına teşvik sağlayacak organizasyonların yetersiz olduğu ve mevcut spor tesislerinden optimal düzeyde yararlanmadığı söylenebilir.

Toplumun eğitim düzeyi en yüksek kesimlerinden birini oluşturan üniversite personelinin sporun sağlığa katkısı konusundaki bilinçliliği ve aile bireylerini spora motive etme konusundaki olumlu yaklaşımları, üniversite tesislerinin personel tarafından daha fazla kullanılmasına olanak verecek organizasyonların yıl boyunca düzenlenmesi ile değerlendirilebilir. Ayrıca spora ilgiyi arttırmada rekreatif yarışmaların düzenlenmesi ve bunların etkili bir şekilde duyurulması üniversite personelinin ailesi ile birlikte spor yapmasına olanak sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- 1- ASTRAND, PO.: Sport pour tous, Exercices, sante ccc, conseil de europ, 36, 1969.
- 2- TAYLOR, HL., HENSCHER, A., BRAZEK, J., KEYS, A.: effects of bed rest on cardiovascular function and work performance, j applied physiology, 2, 223-239, 1949.
- 3- ERKEN, N.: Yaşam Boyu Spor, Bağırhan Yayın evi, Ankara, 1998.
- 4- KARAKÜÇÜK, S.: Rekreatyon, Bağırhan Yayın evi, Ankara, 1999.
- 5- KUTER, M.: Spor ve Sağlık, Öz-San Matbacılık, Bursa, 1989.

- 6- ÖZTÜRK, F.: Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Bağırğan Yayın evi, Ankara, 1998, 96-98.
- 7- TOKER, H.F.: Sağlık İçin Spor, Selmat Matbacılık, Bursa 2000.
- 8- ZORBA, E.: Herkes İçin Spor ve Fiziksel Uygunluk, G.S.G.M, Ankara 1999.
- 9- YAST CP.: Total Fitness and Prevention of Accident, J.O.H.E.R., 205, 729-733, 1967.
- 10-ZÜLKADİROĞLU, Z., ÖZTÜRK, F., İNCE, G.: Çukurova Üniversite Personelinin Üniversite Sportif Olanaklarından Yararlanma Düzeyleri, Performans, 3, (1): 23-29, 1997.